

חק לישראל – פרשת פנחס יום ב'

תורה – במדבר פרק כה'

(טז) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (טז) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (טז) וּמְלִיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימֹר:

(יז) צָרוּר אֶת הַמַּדְיָנִים וְהַפִּיתֶם אוֹתָם: (יז) צָרוּר אֶת הַמַּדְיָנִים וְהַפִּיתֶם אוֹתָם: (יז) אָעַק יָת מַדְיָנָאֵי וְתַקְטְלוּן יְתָהוּן:

(יח) כִּי צָרְרִים הֵם לָכֶם בְּנִכְלִיָּהֶם אֲשֶׁר נָפְלוּ לָכֶם עַל דְּבַר פְּעוֹר וְעַל דְּבַר כְּזָבִי בֵּת נְשִׂיא מִדִּין אַחֲתָם הֵם לָכֶם בְּנִכְלִיָּהֶם אֲשֶׁר נָפְלוּ לָכֶם עַל דְּבַר פְּעוֹר וְעַל דְּבַר כְּזָבִי בֵּת נְשִׂיא מִדִּין אַחֲתָם הַמִּנְפָּה בְּיוֹם הַמִּנְפָּה עַל דְּבַר פְּעוֹר: (יח) אָרִי מַעֲיָקוּן אַנְוּ לָכוּן בְּנִכְלִיָּהוּן דִּי נְכִילֹו לָכוּן עַל עֶסֶק פְּעוֹר וְעַל עֶסֶק כְּזָבִי בֵּת רַבָּא דְמַדְיָן אַחֲתָהוּן דְאַתְקַטְיִלַת כְּיוֹמָא דְמוֹתְנָא עַל עֶסֶק פְּעוֹר:

כו (א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּנְפָּה. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֵאמֹר: (א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּנְפָּה. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֵאמֹר: (א) וְהָיָה בְּתֵר מוֹתְנָא וְאָמַר יְיָ לְמֹשֶׁה וְלְאֶלְעָזָר בְּרַ אַהֲרֹן כִּהְנֵא לְמִימֹר:

רש"י

(יז) כָּרוּר – כמו זכור שמור לשון הוה. פעור. ואת מואב לא אה להשמיד מפני רות שלכם לחייב אותם: שהיתה עתידה ללדת מהם כדלמרי' (צבצא)

(יח) כי כורכים הם לכס וגו' על דבר פעור. קמח לח: שהפקירו צנותיהם לצנות כדי להטעותכ' אחר

נביא – מלכים א' פרק יט' ו'–ט'

(ו) וַיֵּבֶט וְהִנֵּה מְרֹאֲשֵׁתָיו עֲגַת רְצָפִים וְצִפְחַת מַיִם וַיֹּאכַל וַיֵּשֶׁת וַיֵּשֶׁב וַיֵּשְׁבָב: (ו) וַאֲסַתְכִי וְהֵא אֲסוּדוּהִי חֲרָדָא מַעֲפָפָא וְעַלְוֹחִיתָא דְמִיָּא וְאֲכַל וְשָׁתִי וְתַב וְשָׁכִיב:

(ז) וַיֵּשֶׁב מִלְּאָף יְהוָה שְׁנִית וַיִּגַּע בּוֹ וַיֹּאמֶר קוּם אֶכְלָל כִּי רַב מִמֶּנּוּ הַדְּרָף: (ז) וְתַב מִלְּאֲכָא דִּי תַנְיָנוּת וְקָרִיב בֵּיה וְאָמַר לִיָּה קוּם אֲכוּל אָרִי סָגִי מִנַּךְ אֹורְחָא:

(ח) וַיִּקֶּם וַיֹּאכַל וַיֵּשֶׁתָּה וַיִּלֶּף בְּכַח הָאֲכִילָה הַהִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד הַר הָאֱלֹהִים חֲרָב: (ח) וְקָם וְאֲכַל וְשָׁתִי וְאֹזַל בַּחִילָא דַּאֲכִילַתָּא הַהִיא אַרְבַּעִין יָמִין וְאַרְבַּעִין לַיְלָוִן עַד דַּאֲתָא לְטוּרָא דַּאֲתַגְלִי עַלְוָהִי יִקְרַבָּא דִּי לְחֹרֵב:

(ט) וַיָּבֵא שָׁם אֶל הַמַּעְרָה וַיִּלֶּן שָׁם וְהִנֵּה דְבַר יְהוָה אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לָּךְ פֶּה אֲלִיָּהוּ: (ט) וְעַל תַּמְן לְמַעֲרַתָּא וְבַת תַּמְן וְהֵא פַתְגָּמָא דִּי עֵמִיָּה וְאָמַר לִיָּה מַה לָּךְ כַּא אֲלִיָּהוּ:

רש"י

(ו) רָצָפִים – פחמים, וכן (ישעיהו ו' ו'): וזילו (ו) אַל הַמַּעְרָה – היא נקרת אור (שמות לג כב) שְׁעַמַד צֶה מִשָּׁה (רעה מגילה יט ב): רָצָפָה:

חק לישראל – פרשת פנחס יום ב'

כתובים – תהילים פרק מד' ד'-ז'

(ד) כִּי לֹא בַחֲרָבָם יָרְשׁוּ אֶרֶץ וְזָרוּעִים לֹא הוֹשִׁיעָה לָמוֹ כִּי יִמְיִנָּה וְזָרוּעָה וְאֹדַר פְּנִיָּה כִּי רָצִיתָם: (ה) אַרוֹם לֹא בַגְבוּרַת סִיפְהוֹן יִדְיִתוּ אַרְעָא וְתִקּוּף אַרְדְּעִיהוֹן לֹא פִרְקַת לַהוֹן אַרוֹם יִמְיִנָּה וְאִדְרַע גְבוּרַתָּךְ וְנַהוּר זִיו יִקְרָךְ אַרוֹם כָּל זְמַן דְּעִסִּיקוּ בְּאוּרִיתָא אַתְרֵעִיתָא בְּהוֹן:
 (ה) אֲתָהּ הוּא מַלְכֵי אֱלֹהִים צִוְּהָ יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב: (ו) אַנְתָּה הוּא מַלְכֵי אֱלֹהִים בַּעֲדָנָא הִדְרָא פִקְד פּוֹרְקִנּוֹת דְּבֵית יַעֲקֹב:
 (ו) בְּךָ צִרְיָנוּ נִנְגַח בְּשִׁמְךָ נְבוֹס קְמִיָּנוּ: (ז) בְּמִימְרֵךְ מַעֲיִקְנָא נִנְגַח בְּשִׁמְךָ נִכְבוֹש כָּל דְּקִימִין עֲלֵנָא:
 (ז) כִּי לֹא בַקְשָׁתִי אֲבָטַח וְחֲרָפִי לֹא תוֹשִׁיעֵנִי: (ח) אַרוֹם לֹא בַקְשָׁתִי אֲנָא רַחֲוִץ וְסִיפִי לֹא תִפְרוֹק יָתִי:

רש"י

(ד) רָצִיתָם – לָשׁוֹן לָאוֹן:
 (ה) לֹא יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב – גַּם לְבָחִים אַחֲרֵינוּ:
 (ו) נְבוֹס קְמִיָּנוּ – נִרְמַס וְנִרְפָּס אוֹיְבֵינוּ לָשׁוֹן (זכריה י')

משנה – פסחים פרק ז'

(א) בִּיעֲד צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח, מְבִיאִין שְׂפוד שֶׁל רִמּוֹן, תוֹחֲבוּ מִתּוֹךְ פִּי עַד בֵּית נְקוּבָתוֹ, וְנוֹתְנוּ אֶת כְּרָעֵיו וְאֶת בְּנֵי מַעֲיוֹ לְתוֹכוֹ, דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי. רַבִּי יַעֲקֹבָא אָמַר, כְּמִין בְּשׂוֹל הוּא זֶה, אֶלְא תוֹלִין חוּצָה לוֹ:
 רע"ב – (א) כִּי לֹא כִּלְד לִזְמַן. שְׂפוֹד שֶׁל רִמּוֹן – וְלֹא שָׂאֵר עֲלִים דְּמַפְקֵי מִיָּא וְהוּי לִיה בְּשַׁל מְבַשֵּׁל בְּזִים, וְרִמּוֹן לֹא מַפִּיק מִיָּא. וְבַשְּׂפוֹד שֶׁל מַחֲמַת לֹא, כְּדַלְקָמֵן, דְּחַס מִקְרָחוֹ חַס כּוֹלוֹ וְנִלְלָה מַחֲמַת שְׂפוֹד, וְרַחֲמֵנָא אִמַר כְּלִי אִשׁ
 (ב) אֵין צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח לֹא עַל הַשְּׂפוֹד וְלֹא עַל הָאֶסְפֵּלָא. אָמַר רַבִּי צְדוֹק, מַעֲשֶׂה בְּרַבֵּן גְּמִלְיָאֵל שֶׁאָמַר לְטָבִי עֲבָדוּ, צֵא וְצִלָּה לָנוּ אֶת הַפֶּסַח עַל הָאֶסְפֵּלָא. נִגַע בְּחֶרְסוֹ שֶׁל תַּנּוּר, יִקְלֹף אֶת מְקוֹמוֹ. נִטְף מִרְטָבוֹ עַל הַחֶרֶס וְחֹזֵר עָלָיו, יִטּוֹל אֶת מְקוֹמוֹ. נִטְף מִרְטָבוֹ עַל הַסֵּלֶת, יִקְמוֹץ אֶת מְקוֹמוֹ:
 רע"ב – (ב) אִמַר ר' לְדוֹק וְכו' – מִתְנִיתִין חֲסוּרֵי מַחֲסָרָא וְהָכִי קַתְנִי, וְחַס אֲסַכְלָה מְנוּקֶבֶת הִיא כְּסָרָה וְאִמַר ר' לְדוֹק וְכו'. וְהִלְכָה כִּי לְדוֹק: נִגַע הַפֶּסַח בְּחֶרְסוֹ שֶׁל תַּנּוּר יִקְלֹף – מִן הַפֶּסַח מִקּוֹם הַנוֹגַע בְּתַנּוּר, שֶׁנִּלְלָה שֶׁס מַחֲסָר חֶרֶס הַתַּנּוּר וְלֹא כְּלִי אִשׁ הוּא: נִטְף מִרְטָבוֹ עַל הַחֶרֶס וְחֹזֵר עָלָיו –

שָׂחַזר שׁוֹמֵן שְׁנַתְחַמֵּם מִן הַחֶרֶס וְנִבְלַע צִפְסַת: יִטּוֹל אֶת מְקוֹמוֹ – וְלֹא סָגִי בְּקִלְפֵיהָ אֲלֵא בְּנִטְיֵלָה כְּעוֹבֵי אֲרָבָע, לְשׁוֹמֵן נִבְעַל בְּחוּבוֹ הַרְבֵּי, וְאוֹתוֹ שׁוֹמֵן כְּלִי מִן הַחֶרֶס הוּא: נִטְף מִרְטָבוֹ עַל הַסֵּלֶת – וְהַסֵּלֶת רוֹתַחַת לְמַלְכֵי רוֹטָב מַחֲמַת סוֹלֶת, וְהַהוּא רוֹטָב שְׂבַתוֹד הַסֵּלֶת אֲסוּר לְמִיכְלֵיהָ דְהוּי לִיה כְּלִי מַחֲמַת

חק לישראל – פרשת פנחס יום ב'

- דבר אחר, הילכך יקמוץ את מקומו וישרוף
- (ג) סָבוּ בְשֵׁמֶן תְּרוּמָה, אִם חֲבוּרַת פְּהַנִּים, יֹאכְלוּ. אִם יִשְׂרָאֵל, אִם חֵי הוּא, יִדְיָחֲנוּ. וְאִם צָלִי הוּא, יִקְלוֹף אֶת הַחֵיצוֹן. סָבוּ בְשֵׁמֶן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי, לֹא יַעֲשֶׂנוּ דָמִים עַל בְּנֵי חֲבוּרָה, שְׂאִין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם:
- רע"ב – (ג) סָבוּ בְשֵׁמֶן תְּרוּמָה – שְׂמֹתָה לְסוֹךְ הַפֶּסַח צְמִי פִירוֹת: אִם חֵי יִדְיָחֲנוּ – דללָה זָלַע: וְאִם לָלִי הוּא – צְמִי קְלִיפָה מִשּׁוֹם דללָע: שְׂאִין פּוֹדִים – מוֹכְרִים:
- (ד) חֲמֹשֶׁה דְבָרִים בָּאִין בְּטֻמְאַה וְאִינָן נֹאכְלִין בְּטֻמְאַה, הָעֹמֵר, וְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְלֶחֶם הַפְּנִים, וְזִבְחֵי שְׁלָמֵי צְבוּר, וְשְׂעִירֵי רֵאשֵׁי חֲדָשִׁים. הַפֶּסַח שְׂבָא בְּטֻמְאַה, נֹאכְל בְּטֻמְאַה, שְׂלֹא בֹא מִתְחַלְתָּנוּ אֶלָּא לְאָכִילָה:
- רע"ב – (ד) חֲמֹשֶׁה דְבָרִים – אִין לָךְ זָכּוֹר קִרְבֵּן נֹאכְל אֶלָּא אֶלָּא, וְקִרְבֵּן זָכוֹר דוּחָה אֶת הַטּוֹמְאָה לִילְפִינָן מִפֶּסַח דְכַתִּיב בֵּיהּ זָמוּעָדוּ, וְדוּחָה אֶת הַטּוֹמְאָה כְּשֶׁרֹבֵב הַקֶּהֶל טֻמְאִים, דְהַכִּי אִמְרִינָן אִישׁ כִּי יִהְיֶה טֻמֵּא וְגו', יַחִיד נִדְחָה וְאִין זָכוֹר נִדְחִין, וְבִקְרִבְנוֹת זָכוֹר כְּתִיב (זְמוּדָר כֵּט) אֶלָּה תַעֲשׂוּ לֵה' זָמוּעָדִיכֶם, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר בְּפֶסַח זָמוּעָדוּ, וְאִשְׁמוּעִינָן מִתְנִיתִין לְאֵע"ג דְקִרְבֵּין זָמוּמָה לְאִפּוֹקֵי זָכוֹר יְדֵי חוּבָתָן, אִין נֹאכְלִין זָמוּמָה. וְהֵא דְתַנִּי חֲמֹשֶׁה דְבָרִים, וְלֹא תַנִּי קִרְבְּנוֹת זָכוֹר כו', מִיַּנְיָא לְמַעוּטֵי חֲגִיגַת הַרְגָלִים כּוֹלֵם, דְדָמָו לְקִרְבֵּין זָכוֹר מִשּׁוֹם לְאִתּוֹ זְכוּפִיָא זְאִסִּיפַת חֲזָרִים לְרַגְלֵי וְאִינֵם דוּחִים אֶת הַטּוֹמְאָה כְּדֶרֶךְ שְׂאִין דוּחִים אֶת הַשְּׂבֵת: זְחֵי שְׁלָמֵי זָכוֹר – כְּזָבִי
- (ה) נְטֻמְאָה הַבֶּשֶׂר וְהַחֶלֶב קָיָם, אִינֵן זֹרֵק אֶת הַדָּם. נְטֻמְאָה הַחֶלֶב וְהַבֶּשֶׂר קָיָם, זֹרֵק אֶת הַדָּם. וּבִמְקוֹדֵשִׁין אִינֵן כּוֹ, אֶלָּא אֶף עַל פִּי שְׂנֵטְמָא הַבֶּשֶׂר וְהַחֶלֶב קָיָם, זֹרֵק אֶת הַדָּם:
- רע"ב – (ה) נְטֻמְאָה זָכָר וְחֵלֶב קָיָם אִינֵן זֹרֵק אֶת הַדָּם – דְעִיקֵר פֶּסַח לְאִכְלַת אֶדָם
- (ו) נְטֻמְאָה הַקֶּהֶל אוֹ רֶבּוּ, אוֹ שְׁהִיֵּי הַפְּהַנִּים טֻמְאִים וְהַקֶּהֶל טְהוֹרִים, יַעֲשֶׂה בְּטֻמְאַה. נְטֻמְאָה מְעוּט הַקֶּהֶל, הַטְּהוֹרִין עוֹשִׂין אֶת הָרֵאשִׁיִן, וְהַטְּמֵאִין עוֹשִׂין אֶת הַשְּׁנִי:
- רע"ב – (ו) נְטֻמְאָה הַקֶּהֶל – זָמוּמָת מַת, שְׂאִין פֶּסַח נִדְחָה מִפְּנֵי הַטּוֹמְאָה אֶלָּא מִטּוֹמְאָת מַת: יַעֲשׂוּ זָמוּמָה – וְאִפּוֹלו טֻמְאִים יַחִידִים, דְהֵא [פֶּסַח] לְטְהוֹרִים
- אוֹ תוֹ קוּמֵץ כְּשֶׂאֶר קְדָשִׁים הַפְּסוּלִים:
- אֶתִּי: וְזָמוּקְדָשִׁים אִינֵן כּוֹ – שְׂאִפּוֹלו נְטֻמָּא זָכָר וְחֵלֶב קָיָם זֹרֵק אֶת הַדָּם:
- גוֹפִיִּיהוּ זָמוּמָה אֶתוֹ מִשּׁוֹם כְּהֵנִים, שְׂאִין קִרְבֵּן זָכוֹר הַזֶּה זָמוּמָה חֲלוּקָה, מֵאַחַר שְׂקִרְבֵּן רֹבֵם זָל זָמוּמָה אֶף הַיַּחִידִים עוֹשִׂים זָמוּמָה:

חק לישראל – פרשת פנחס יום ב'

(ז) הפסח שַׁנְזָרַק דָּמוֹ, וְאַחַר כֵּן נִדְעַ שֶׁהוּא טָמֵא, הַצִּיץ מִרְצָה. נְטֵמָא הַגּוֹף, אִין הַצִּיץ מִרְצָה, מִפְּנֵי שִׂאמְרוֹ, הַנְזִיר וְעוֹשֶׂה פֶסַח, הַצִּיץ מִרְצָה עַל טְמֵאֵת הַדָּם, וְאִין הַצִּיץ מִרְצָה עַל טְמֵאֵת הַגּוֹף. נְטֵמָא טְמֵאֵת הַתְּהוֹם, הַצִּיץ מִרְצָה: רע"ב – (ז) ואחר כך נודע שהוא טמא – הפסח או הדם: הציץ מרצה – ופטור מפסח שני: נטמא – בעליו טומאת הגוף במת: אין הציץ מרצה – וחייב בפסח שני, דהא בשעת זריקה לאו בר מעבד פסח הוא, דרחמנא דחייב: הנזיר – דכתיב (במדבר ו) וכי ימות מת עליו [וגו'] והימים הראשונים יפלו, דאם נטמא במת קודם הבאת קרבנותיו סותר: הציץ מרצה על טומאת הדם – ותגלחתו כשירה ומותר לשחות יין וליטמא למתים: ואין הציץ מרצה על טומאת הגוף – ואם [נטמא]

(ח) נְטֵמָא שְׂלָם אִו רַבּוּ, שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לְפָנֵי הַבֵּיָרָה מְעִיצֵי הַמְּעַרְכָּה. נְטֵמָא מְעוּטוֹ, וְהַנּוֹתֵר, שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ בְּחִצְרוֹתֵיהֶן אִו עַל גְּבוּתֵיהֶן מְעִיצֵי עֵצָמוֹן. הַצִּיקְנִין שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לְפָנֵי הַבֵּיָרָה בְּשִׁבִיל לְהַנּוֹת מְעִיצֵי הַמְּעַרְכָּה:

רע"ב – (ח) לפני הבירה – כל המקדש כולו קרוי בירה. ושורפין אותו שם כדי לביישן שיזהרו שלא יבואו עוד לידי טומאה: מעלי המערכה – שלא לבייש את מי שאין לו עלים: נטמא מיעוטו – וכן נותר של פסח טהור: הציקנין – העצמון. כרי עין שורפין אותו מיעוט שנטמא, והנותר מפסח טהור, לפני הבירה:

(ט) הַפֶּסַח שִׂיָּצָא אִו שִׁנְטֵמָא, יִשְׂרָף מִיָּד. נְטֵמָא הַבְּעָלִים אִו שְׂמִתּוֹ, תִּעְבֵּר צוֹרְתּוֹ וְיִשְׂרָף בְּשִׂשָׁה עָשָׂר. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר, אִף זֶה יִשְׂרָף מִיָּד, לְפִי שֵׁאִין לוֹ אוֹבְלָיִן:

רע"ב – (ט) הפסח שיצא – חוץ לחומה: ישרף מיד – בארבעה עשר, ולא כריך לאשהווי עד הבוקר של חמשה עשר כדי שתעובר לורתו דהיינו שיצא לידי נותר. ומיהו ביום טוב לא מצי שריף ליה דאין שורפין קדשים ביום טוב: נטמא בעלים או שמתו – אין פסולו בגופו אלא מחמת דבר אחר:

(י) הַעֲצָמוֹת, וְהַגִּידִין, וְהַנּוֹתֵר, יִשְׂרָפוּ בְּשִׂשָׁה עָשָׂר. חָל שִׂשָׁה עָשָׂר לְהִיּוֹת בְּשִׁבְתָּ, יִשְׂרָפוּ בְּשִׁבְעָה עָשָׂר, לְפִי שֵׁאִינָן דּוֹחִין לֹא אֶת הַשִּׁבְתָּ וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב:

רע"ב – (י) העצמות – שאינו יכול לשברן מפני שנאסרה שזירת עלם, ונותר בהן מוח וטעון שריפה: והגידין – שהן אסורין באכילה ואין חייבין עליהן מן התורה, כגון שומנו של גיד הנשה שהוא מותר אלא שישראל קדושים נהגו בו איסור. אי נמי, הגיד החיצון הסמוך לבשר שהוא אסור ואין חייבין עליו. ומן התורה הוא נותר. ולאכלו אי אפשר לרבנן אסורו: והנותר – בשר פסח שנתעאלו

חק לישראל – פרשת פנחס יום ב'

עשה, ויום טוב עשה ולא תעשה, ואין עשה
דוחה את לא תעשה ועשה:

(יא) כָּל הַנֶּאֱכָל בְּשׂוֹר הַגָּדוֹל, יֵאָכֵל בְּגֵדֵי הָרֶגֶז, וְרֹאשֵׁי כִנָּפִים וְהַסְּחוּסִים.
הַשּׂוֹבֵר אֶת הָעֵצִים בַּפֶּסַח הַטְּהוֹר, הֵרִי זֶה לֹאֲקָה אֲרֵבָעִים. אֲבָל הַמוֹתִיר
בַּטְּהוֹר וְהַשּׂוֹבֵר בַּטְּמֵא, אֵינוֹ לֹאֲקָה אֶת הָאֲרֵבָעִים:

על ידי שליקה, יאכלו בגדי הרגז, כל: אכל
המותיר בטהור וכו' – דכתיב (שמות יב) לא
תותירו ממנו עד הבוקר והנותר ממנו עד
בוקר באש תשרפו, בא הכתוב ליתן עשה
אחר לא תעשה, לומר, אם עברת על לאו,
קיים עשה שבו ואינך לוקה. אי נמי, דהוי
לאו שאין בו מעשה, וכל לאו שאין בו מעשה
אין לוקין עליו: והשובר בטמא וכו' – דכתיב
ועלם לא תשברו בו, בכשר מזהר על שצירת
עלם, ואינו מזהר על שצירת עלם בפסול:

באכילתו ונתותו: בששה עשר – שהוא חולו
של מועד – אע"פ שנפסל בבוקר ראשון, אין
רשאי לשרפו ביום טוב, לשריפת קדשים
הואיל – (יב) כל הנאכל בשור הגדול –
שכבר הוקשה כל העתיד להקשות בו: יאכל
בגדי הרגז – ראוי לאכילה בפסח בן שמונה
ימים – אכל מה שאין נאכל בשור הגדול אין
נמנן עליו בפסח אע"פ שעכשיו הוא רך,
הואיל וסופו להקשות: וראשי כנפים
והסחוסים – הכי קאמר, ומהו הנאכל בשור
הגדול, ראשי כנפים, הסחוס שקורין טנרו"ס
בלע"ז שצראש כף הכתף ושאר סחוסים כגון
תנוך האוזן וסחוסים החזה והללעות הקטנות
שצסוף השדרה, הואיל ובשור הגדול נאכלים

(יב) אֲבָר שְׂיֵצֵא מִקְצָתוֹ, חוֹתֶהָ עַד שְׂמִינֵי לְעֵצִים, וְקוֹלָף עַד שְׂמִינֵי לְפָרָה,
וְחוֹתֶהָ. וּבַמִּקְדָּשִׁין קוֹצֵץ בְּקוֹפִיז, שְׂאִין בּוֹ מִשּׁוּם שְׂבִירַת הָעֵצִים. מִן הָאֲגָף
וְלַפְּנִים כְּלַפְּנִים, מִן הָאֲגָף וְלַחוּץ כְּלַחוּץ. הַחֲלוּנוֹת, וְעוֹבֵי הַחוּמָה, כְּלַפְּנִים:

שיאל מקצתו: ובמקדשים – בשאר קדשים
חוץ מן הפסח: קוצץ בקופיץ – אותו מקצת
האבר שיאל. ובפסח אינו יכול לעשות כן
מפני שהוא מזהר על שצירת עלם: מן האגף
ולפנים כלפנים – אגף קרי כל מקום הגפת
הדלתות שהוא חופף ונוקש שם כססוגרים
דהיינו ומשפת הפנימית של עובי הפתח עד
מקום הנקישה. מן האגף ולפנים, דהיינו תוך
העיר ממש, כלפנים, ואוכלים שם קדשים
קלים: מן האגף ולחוץ – דהיינו ממקום
הנקישה ולחוץ כלחוץ: החלונות – שצחומת
ירושלים – ועובי ראש החומה בגנה, כלפנים:

רע"ב – (יב) אבר שיעצא מקצתו, ונריך לחתוך את
מקצתו – חוץ למחיתו. ונריך לחתוך את
היואל, דכתיב (שמות כב) ובשר בשדה טריפה
לא תאכלו, ודרישנן ביה, כל בשר שיאל בשדה
כלומר שיאל חוץ למחיתו, כגון קדשי קדשים
שיאלו חוץ לעזרה וקדשים קלים שיאלו חוץ
לירושלים, אותו בשר היואל, טריפה הוא ולא
תאכלו: חותך – את הבשר היואל סביב עד
שמגיע לעלם: וקולף – את הבשר שלא יאל
לחוץ עד שמגיע לפרק שמתחברים שם שני
עצמות, ואוכל את הבשר שקלף שהרי לא
יאל, וחותך את הפרק ומשליך כל העלם

(ג) שְׂתֵי חֲבוּרוֹת שֶׁהֵיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד, אֵלּוֹ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּף
וְאוֹכְלִין, וְאֵלּוֹ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּף וְאוֹכְלִין, וְהִמָּחֵם בְּאִמְצָעוֹ. וְכִשְׁהַשְּׂמֵשׁ
עוֹמֵד לְמִזוּג, קוֹפֵץ אֶת פִּיּוֹ וּמְחַזֵּיר אֶת פְּנֵיו עַד שְׂמִינֵי אֶצְלַת חֲבוּרָתוֹ וְאוֹכֵל.
וְהַפְּלָה, הוֹפְכַת פְּנֵיהָ וְאוֹכְלַת:

חבורות על פסח אחד לא אכפת לן, דרחמנא
אמר (שם יב) על הבתים אשר יאכלו אותו,
דמשמע שני בני אדם אוכלין פסח אחד בשני

רע"ב – (יג) שתי חבורות שהיו אוכלות –
פסח אחד: אלו הופכים פניהם הילך ואלו
הופכים פניהם הילך – ואפילו נראים כשתי

חק לישראל – פרשת פנחס יום ב'

עומד מחצורה אחת שהתחיל לאכול הפסח עמה ומוזג לחצורה האחרת: קופץ את פיו – סוגר וכולס את פיו ומחזיר את פניו ללד חצורתו, שלא יחשדוהו שהוא אוכל עם החצורה האחרת, דאין אדם אוכל בשתי חצורות כדלמנן: והפלה – שהיא בושא, קשאה להפוך פניה ללד אחר – ולאכול, דפסח נאכל בשתי חצורות:

בתים, דכתיב יאכלו [שנים], אותו חד פסח, [בתים] שנים. אצל אדם אחד אינו אוכל בשני מקומות, ולהכי מוקי צבית אחד יאכל, שאין אחד אול בשני בתים. ושתי חצורות ההופכות פניהם בשני בתים דמי: והמיחם – שמהממין בו את החמין שמוזגים בו היין, קשאי ליתן באמלע כדי שיהא נוח לשתייהן למוזג לכאן ולכאן. ואע"פ שפסיק בין החצורות, לא אכפת לן: וכשהשמש – המשמש לשתייהן

גמרא – פסחים דף פו' ע"ב

הכלה הופכת את פניה וכו': מאי טעמא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מפני שהיא בושה רב הונא בריה דרב נתן איקלע לבי רב נחמן בר יצחק אמרו ליה מה שמך אמר להו רב הונא אמרו ניתיב מר אפוריא יתיב יהבו ליה כסא קבליה בחד זימנא ושתייה בתרי זימני ולא אהדר אפיה אמרו ליה מאי טעמא קרית לך רב הונא אמר להו בעל השם אני מאי טעמא כי אמרו לך ניתיב אפוריא יתבת אמר להו כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה (חוץ מצא) מאי טעמא כי יהבי לך כסא קבלת בחד זימנא אמר להו מסרבין לקטן ואין מסרבין לגדול מאי טעמא אשתיתיה בתרי זימני אמר להו דתניא השותה כוסו בבת אחת הרי זה גרגרן שנים דרך ארץ שלשה מגסי הרוח מאי טעמא לא אהדרת אפך אמר להו כלה הופכת פניה תנן רבי ישמעאל ברבי יוסי איקלע לבי רבי שמעון ברבי יוסי בן לקוניא יהבו ליה כסא קבליה בחד זימנא ושתייה בחד זימנא אמרי ליה לא סבר לה מר השותה כוסו בבת אחת הרי זה גרגרן אמר להו לא אמרי בכוסך קטן ויינך מתוק וכריסי רחבה אמר רב הונא בני חבורה נכנסין בשלשה ויוצאין אפילו באחד אמר רבה והוא דעייל בעידנא דרגילי למיעל והוא דרגש בהו דיילא אמר רבינא ונותנין שכר דמים וצריך האחרון להוסיף דמים ולית הלכתא כוותיה:

רש"י על הגמרא

בתרי זימני – הפסיק בו: ולא אהדר אפיה – ללד אחר, אלא שמה לעיניהן: בעל השם אנה – מקטנותי כך קוראין לי רב הונא: מאי טעמא כי אמרי לך תיב אפוריא איתבת – ולא יצבת על גבי קרקע ולא על גבי ספסל

מפני שהיא בושא – לאכול לעיני האנשים, על ידי שמתכלים בה: יתיב – ומטה מקום הסב חסובין היא, והקטנים יושבין על גבי ספסלן, ונוהג עלמנו בחשיבות: קבליה בחד זימנא – ולא סריב עד שיפלו בו: ושתייה

חק לישראל – פרשת פנחס יום ב'

שמש המשמש בסעודתו נכנסין בשלשה להסב, ואם בא יחיד או שנים והסבו אין על השמש לשמש עלייהו: ויולאין באחד אחד – כל מי שסיים אכילתו קודם אם בא ללאת ילא, ואף על פי שקשה לשמש לשרת היחידים הנשארין: והוא דעיילי בעידנא דעיילי אינשי – שאין האחרון מאריך יותר משעת סעודת האחרים, וגם בכניסתו לא ימהרו להסב כדי לאחר השמש עד זמן גמר שעת סעודה: והא דרגש בהו דיילא – שהודיעו לשמש שזה דרכן ללאת אחד אחד, לפי שטורח הוא לו לשמש היחידים: ולריך האחרון להוסיף דמים – לשמש:

ולחכי בעו ליה שלא היה מנהגם כך, ותמיהא להו: כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה – מתניתא היא במסכת דרך ארץ (בפרק בן עזאי) (דרך ארץ רבה פרק חמישי): מסרבין לקטן – מלקבל דבריו עד שיפליי בו: ואין מסרבין לגדול – שכן במלככים שאמרו לאברהם כן תעשה (בראשית יח) ולא סירבו בו, וללוט אמרו כי ברחוב נליו עד ויפאר בס מאד (שם יט): כלה הופכת פניה תנו – ואין דרך האיש להפוך פניו, ר' ישמעאל בר ר' יוסי כריכו רחבה הואי, כדאמרינן בהשוכר את הפועלים (בבא מציעא פד, א'): בני חבורה – לאו בפסח קאי: בני חבורה –

זוהר – פנחס דף ריג' ע"ב

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים פ) שְׁמֵרָה נַפְשִׁי בִּי חֲסִיד אֲנִי הוֹשַׁע עַבְדְּךָ וְגו'. סופיה דקרא אית לאסתכלא, ולבתר קרא בלא, סופיה דקרא פתיב, הבוטח אליה, הבוטח בה מפעי ליה, מאי הבוטח אליה. אלא בבכול דוד מבטח ליה, דלא יעבר ליה פלגות ליליא בשנתא, במה דכתיב, (תהלים קיט) חצות לילה אקום להודות לך. קמתי מפעי ליה. אלא, אקום, ואתקשר בה לעלמין:

שמרה נפשי, שמור מפעי ליה. והא תנינן דלית את באורייתא דלא אית בה רזין עלאין ויקירין. שמרה. לקודשא בריה הוא קאמר, שמרה לההוא חולקא, דאתאחד ביה נפש. דכד נפשא נפקאת מהאי עלמא, אתיא למירת עלמא (דאתי). אי זכי, במה חילין עלאין נפקין לקבלא, ולנטרא לה, ולאעלא לה במדורא דדוכתהא, והאי ה' נטיל לה, לאתאחדא עמה בריש ירחי ושבתי:

ואי לא זכי, במה גרדיני טהירין אודמנן לקבלה, ודחו לה לבר. ווי לההיא נפשא, דמתגלגלא בריקניא, כאבנא בקוספיתא. הדא הוא דכתיב, (שמואל א כה) ואת נפש אויביה יקלענה בתוף בה הקלע. ודוד בעי בעותיה קמי קודשא בריה הוא ואמר, שמרה נפשי, דלא ידחון לה לבר. וכד מטי (ס"א לקבלה, יפתחון לה) לקבלה, יפתחון לה פתחון, ותקבל לה קמף. בי חסיד אנשי, וכי חסיד אקרי. אמר רבי יהודה, אין. דכתיב, (ישעיה נה) חסדי דוד הנאמנים. בגין בה שמרה נפשי, דלא תשבוק לה למהן לבר:

חק לישראל – פרשת פנחס יום ב'

רבי יצחק אָמַר, כָּל בַּר נֶשׂ דְּאִית לֵיה חוּלְקָא בְּצַדִּיק, יְרִית לְהַאי אָרְז, כְּמַה דְּכַתִּיב, (ישעיה ס) וְעַמְּךָ כָּלֶם צַדִּיקִים וְגו'. וְהַאי צַדִּיק חָסִיד אֶקְרִי. אָמַר דְּוַד בְּתַר דְּבַהַאי אָתַר אַחֲרֵינָא, חָסִיד אָנִי, וּבְגִין כְּךָ שְׁמֵרָה נְפִשִׁי, לְאַתְקִשְׁרָא בְּךָ: רַבִּי חֲנִיָּא פְתַח, (תהלים פא) עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ וְגו'. הָא אוֹקְמוּהָ, דְּאוּלִּיף שְׁבַעִין פְּתָקוֹ, וְלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ יְתִיר. הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים פא) שְׁפַת לֹא יִדְעֵתִי אֲשַׁמְעֵ. אָבָל מְאִי עֲדוּת. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְתִּיהָ דְּפּוֹטִיפֵר הָוּת אַחֲרֵינָא בֵּיה לְהֵהִיא מְלָה, הָוּה יוֹסֵף עֶבֶד גְּרַמְיָה כְּמָאן דְּלֹא יָדַע לִישְׁנָא דִּילָהּ, וְכֹן בְּכָל יוֹמָא עַד הֵהִיא שַׁעֲתָא בְּתַרְיִיתָא, דְּכַתִּיב (בראשית לט) וַתִּתְפָּשֶׂהוּ בְּבַגְדוֹ. מְאִי וַתִּתְפָּשֶׂהוּ. אֶלָּא בְּגִין דְּעֶבֶד גְּרַמְיָה כְּמָאן דְּלֹא יָדַע לִישְׁנָא. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צְוּחַ לְקַבְּלֵיהָ, (משלי ז) לְשִׁמּוֹךְ מֵאֲשֶׁה זָרָה מְנַכְרֵיהָ אֲמַרְיָה חֲחֻלִּיקָה. מְאִי קָא מְשַׁמַּע לָן. אֶלָּא כָּל מָאן דְּנָטִיר גְּרַמְיָה מְהַאי, אַתְקִשְׁר בָּהּ בְּשִׁכְיִנְתָּא, וְאַחֲרֵי בְּהֵהוּא עֲדוּת. וּמְאִי הוּא. ה' דְּאַתּוֹסֵף בֵּיה. דְּכַתִּיב, עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ. אוּף הָכָא י' אַתּוֹסֵף בְּפַנְחָס, עַל דְּקִנֵּי בְּהַאי:

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק י"א

(ו) בתי כנסיות ובתי מדרשות אין נוהגין בהן קלות ראש כגון שחוק והיתול ושיחה בטלה ואין אוכלין בהן ואין שותין בהן ואין ניאותין בהן ואין מטיילין בהן ואין נכנסין בהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים וחכמים ותלמידיהם מותרין לאכול ולשתות בהן מדוחק:

(ז) ואין מחשבין בהן חשבונות אלא אם כן היו חשבונות של מצוה כגון קופה של צדקה ופדיון שבויים וכיוצא בהן ואין מספידין בהן אלא הספד של רבים כגון שיהיה שם הספד גדולי חכמי אותה העיר שכל העם מתקבצין ובאין בגללן:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.